

Riktlinjer för disciplinärenden och avskiljande från studier

Nivå 2: Högskoleövergripande styrdokument samt enheters och organs arbetsordningar

Innehållsförteckning

1.	Giltighet och ändringar	2
1.1	Förvaltning av dokumentet.....	2
2.	Handläggning av disciplinärenden och avskiljande från studier.	2
2.1	Allmänt om disciplinära åtgärder.....	3
2.2	Disciplinära åtgärder.....	3
2.3	Handläggning av disciplinärenden.....	4
2.4	Beslut i disciplinärenden.....	5
2.5	Underrättelse av beslut.....	5
2.6	Disciplinnämnden.....	6
2.7	Interimistisk avstängning.....	6
2.8	Överklagan av beslut.....	6
2.9	Examination.....	6
2.10	Diari föring och dokumentation av ärendet.....	6
2.11	Förebyggande åtgärder.....	7
3.	Avskiljande från studier	7
4.	Deltagare på uppdragsutbildning	7
4.1	Handläggning.....	8
5.	Att anmäla misstanke om disciplinförseelse	8

Datum
2016-11-30

Riktlinjer för disciplinärenden och avskiljande från studier

1. Giltighet och ändringar

Dessa riktlinjer har fastställts av rektor genom beslut 2016-11-30 och gäller fr o m 2016-12-05. Riktlinjerna ersätter *Arbetsordning för disciplinärenden och avskiljande från studier* (beteckning 629/2011).

1.1 Förvaltning av dokumentet

Förvaltning sker enligt gällande principer i *Ledningens arbetsordning, 1.1.2 Förvaltningar och ändringar*.

Dokumentägare för denna arbetsordning är rektor.
Informationsägare för denna arbetsordning är högskolejurist.

För frågor avseende arbetsordningens innehåll, kontakta informationsägaren, alternativt förvaltare av ledningsordningen.

2. Handläggning av disciplinärenden och avskiljande från studier

Av 4 kap 7 § förordning (2007:1164) för Försvarshögskolan framgår att disciplinära åtgärder mot studenter som är antagna till och bedriver högskoleutbildning vid Försvarshögskolan får vidtas enligt 10 kap högskoleförordningen (1993:100). Bestämmelser för avskiljande från studier finns i 4 kap 6-7 §§ högskolelagen (1992:1434) samt i förordning (2007:989) om avskiljande av studenter från högskoleutbildning.

Studenterna på officersprogrammet omfattas av både högskoleförordningens och lagen (1994:1811) om disciplinansvar i totalförsvarets mm (LDT) disciplinära regelsystem. LDT gäller i de fall studenten har gjort sig skyldig till en sådan förseelse som inte omfattas av högskoleförordningen (1 § andra stycket LDT). LDT behandlas inte i detta dokument.

Nedan följer en sammanställning av bestämmelserna avseende disciplinära åtgärder mot studenter samt avskiljande från studier, kompletterade med Försvarshögskolans regler.

Handläggning av ärenden där deltagare på uppdragsutbildning misstänks för olämpligt agerande, t ex försök till vilseledande, återfinns i avsnitt 4.¹

---

¹ Enligt 1 kap 4 § högskoleförordningen avses i förordningen med student den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning. Den som deltar i uppdragsutbildning är inte ”student” i den meningen och omfattas inte av nämnda bestämmelser för disciplinära åtgärder och avskiljande från studier.

Datum
2016-11-30

2.1 Allmänt om disciplinära åtgärder (10 kap 1 § högskoleförordningen)

Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som

1. *med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars skall bedömas,*
2. *stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen inom högskolan,*
3. *stör verksamheten vid högskolans bibliotek eller annan särskild inrättning inom högskolan, eller*
4. *utsätter en annan student eller en arbetstagare vid högskolan för sådana trakasserier eller sexuella trakasserier som avses i 1 kap 4 § diskrimineringslagen (2008:567).*

Disciplinära åtgärder får inte vidtas senare än två år efter det att förseelsen har begåtts.

De vanligast förekommande disciplinärendena rör försök till vilseledande vid examination. Det kan röra sig om plagiering, otillåtet samarbete eller otillåtna hjälpmedel. Störande av ordning eller verksamhet kan t ex bestå av att studenten bryter mot högskolans ordningsregler vid salstentamen eller vid nyttjande av högskolans datorer, nätverk eller annan utrustning. Med trakasserier menas ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Med sexuella trakasserier menas ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

2.2 Disciplinära åtgärder

Disciplinära åtgärder är varning eller avstängning i högst sex månader. En avstängning får också begränsas till att avse tillträde till vissa lokaler inom högskolan.

En varning får utfärdas av både rektor och disciplinnämnden. Beslut om varning antecknas i rektors beslut eller disciplinnämndens protokoll. Normalt ska varning meddelas vid lindrigare förseelser. Upprepade varningar kan leda till avstängning.

Beslut om *avstängning* får endast fattas av disciplinnämnden. Avstängningen ska tillämpas genast om inget annat anges i beslutet. Rektor får fatta beslut om interimistisk avstängning under vissa förutsättningar (se avsnitt 2.7 nedan). Institutionschef/enhetschef ansvarar för att ett beslut om avstängning effektueras. Detta gäller även om studenten befinner sig på verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Avstängning från tillträde till vissa lokaler inom högskolans verksamhet som såsom bibliotek, laboratorielokaler och övningsområden kan tillämpas vid t ex störande uppträdande i lokaler då varning inte kan anses tillräcklig.

Avstängning för undervisningsverksamheten får följande konsekvenser:

- Studentent får inte delta i undervisning (gäller även distansundervisning), prov, seminarier, VFU eller dylikt inom ramen för utbildningen vid Försvärshögskolan.
- Studentent kan inte betygssättas, examineras eller resultat registreras i LADOK.

Datum
2016-11-30

- Studentens passerkort spärras. Studenten avstängs även från Förvarshögskolans e-postkonto, LMS och bibliotekets resurser för studenter.
- Studenten är inte berättigad till studiestöd eller, i förekommande fall, till förmåner enligt officersförordningen.

Studenten får emellertid anmäla sig till examinationer och kurser som infaller efter avstängningen.

2.3 Handläggning av disciplinärenden (10 kap. 9 § högskoleförordningen)

Grundad misstanke om sådan förseelse som anges i 1 § skall skyndsamt anmälas till rektor. Rektor skall låta utreda ärendet och ge studenten tillfälle att yttra sig över anmälningen. Rektor skall därefter, i förekommande fall efter samråd med den lagfarna ledamoten, avgöra om omständigheterna är sådana att ärendet skall

- 1. lämnas utan vidare åtgärd,*
- 2. föranleda varning av rektor, eller*
- 3. hänskjutas till disciplinnämnden för prövning.*

Med grundad misstanke avses att misstanken bygger objektiv på grund, d v s det krävs mer än bara subjektiv intuition. Däremot behöver misstanken inte vara särskilt stark.²

Anmälningsskyldigheten enligt högskoleförordningen är inte begränsad till någon särskild kategori av anställda, utan gäller alla och en var. Vid osäkerhet om det kan röra sig om en förseelse som ska anmälas till rektor, kan högskolejuristen eller annan som bereder ärenden av denna typ kontaktas för vägledning.

I syfte att underlätta ärendets beredning, ska tentamensvakten, läraren eller annan som fattar misstanke om en förseelse, noggrant nedteckna och dokumentera händelseförloppet. Om möjligt bör dokumentation och annat som stöder misstanken, t ex fusklappar, tas om hand. Aktuell tentamen, påbörjad och/eller avslutad, bör också tas om hand. Omhändertagandet av otillåtna hjälpmedel o dyl förutsätter dock studentens samtycke. I annat fall riskerar man att göra sig skyldig till egenmäktigt förfarande enligt 8 kap 8 § brottsbalken.

Ärendet utreds och föredras av den som rektor förordnar, normalt högskolans jurist. Ärendet ska utredas noggrant.

Berörd student ska alltid ges tillfälle att yttra sig över anmälan. Ibland kan kompletterande yttrande behöva inhämtas från berörda lärare, tentamensvakt eller andra som kan bidra med information av betydelse för utredningen.

Studenten som anmäls för misstänkt förseelse ska informeras om den hjälp som studenten kan erhålla inom Förvarshögskolans åtagande vad avser studenthälsa.

---

² Se Hans-Heinrick Vogel, *Förfarandet i disciplinärenden enligt högskoleförordningen – Några förvaltningsrättsliga frågor.*

Datum
2016-11-30

2.4 Beslut i disciplinärenden

När ärendet har utretts ska rektor, i förekommande fall efter samråd med den lagfarna ledamoten i disciplinnämnden, besluta om något av följande:

- Lämna ärendet utan vidare åtgärd,
- utfärda en varning eller
- överlämna ärendet till disciplinnämnden för prövning.

Studenten har rätt att få rektors beslut om varning prövad i disciplinnämnden. Detta ska framgå av beslutet.

I det fallet rektor beslutar att pröva ärendet i disciplinnämnden, ska nämnden ge berörd student tillfälle att inför nämnden uttala sig i saken. Studenten har även rätt att närvara när andra uttalar sig inför nämnden, om inte särskilda skäl talar mot det. Disciplinnämnden kan kalla ytterligare personer till nämndens sammanträde.

Efter enskilda överläggningar ska nämnden besluta om något av följande:

- Lämna ärendet utan vidare åtgärd,
- utfärda en varning eller
- stänga av studenten på bestämd tid dock högst sex månader.

2.5 Underrättelse av beslut

Beslut varigenom ärendet avgörs ska *alltid* meddelas berörd student och den som har gjort anmälan. Har beslutet fattats av disciplinnämnden, ska protokoll även skickas till ledamöterna i nämnden. Beslutet meddelas av föredragande i ärendet eller, om beslutet har fattats av disciplinnämnden, av sekreteraren i nämnden. Utöver ovanstående, ska följande underrättas:

Beslut om att *lämna ärendet utan vidare åtgärd*: Eventuellt ytterligare personer/funktioner som kan beröras av ärendet.

Beslut *varning*: Berörd institutionschef och eventuellt ytterligare personer/funktioner som kan beröras av ärendet.

Beslut om *avstängning som avser tillträde till lokaler mm*: Berörd institutionschef, vakten, CSN och eventuellt ytterligare personer/funktioner som kan beröras av ärendet.

Beslut om *avstängning som avser undervisningsverksamhet*: Berörd institutionschef, studieadministratör/motsvarande, LADOK-ansvarig, IT-chef, bibliotekschef, vakten, CSN och eventuellt ytterligare personer/funktioner som kan beröras av ärendet t ex studieadministratör.

Gäller beslutet en student på officersprogrammet, ska beslutet även meddelas Försvarsmakten.

Datum
2016-11-30

2.6 Disciplinnämnden

En disciplinnämnd ska finnas vid varje högskola. Disciplinnämnden ska bestå av rektor som ordförande, en lagfaren ledamot som ska vara eller har varit ordinarie domare och en företrädare för lärarna vid högskolan. Studenterna vid högskolan har rätt att vara representerade i nämnden med två ledamöter.

För rektor samt för de övriga ledamöterna i disciplinnämnden ska det finnas ersättare. Ersättare för rektor är prorektor. Ersättare för övriga ledamöter utses i samma ordning och för samma tid som ordinarie ledamöter.

Rektor utser de lagfarna ledamöterna och lärarrepresentanten för en period av tre år. Lärarrepresentanterna, d v s ordinarie och ersättare, utses efter ett gemensamt förslag från institutionerna. Studentkåren utser sina representanter för ett år.

2.7 Interimistisk avstängning

Om ärendet har överlämnats till disciplinnämnden för prövning, får rektor efter samråd med den lagfarna ledamoten med omedelbar verkan interimistiskt stänga av studenten från verksamheten vid högskolan. Ett beslut om interimistisk avstängning ska gälla till dess ärendet prövats av disciplinnämnden, dock längst under en månad.

2.8 Överklagan av beslut

Disciplinnämndens beslut om varning och avstängning kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Student ska informeras om hur beslutet kan överklagas. Studenten ska även informeras om eventuellt avvikande mening.

2.9 Examination

Disciplinnämnden prövar endast frågan om en student har gjort sig skyldig till något otillåtet. Disciplinnämnden tar inte ställning till hur studieprestationen ska bedömas. Frågan om tentamen, uppsatsen eller annan studieprestation ska godkännas eller inte, avgörs av examinator.

En examinationsuppgift bör inte rättas under pågående utredning. Om en student har varit avstängd avgöra examinator efter avstängningen om studenten kan lämna in uppgiften i efterhand eller om studenten ska hänvisas till ordinarie examinationstillfälle.

2.10 Diarieföring och dokumentation av ärendet

Handlingar i ärendet är allmänna handlingar och i regel offentliga handlingar som bevaras och lämnas ut vid begäran. Föredragande alternativt sekreteraren i disciplinnämnden ansvarar för att handlingarna diarieförs enligt gällande regler på området och att ärendet avslutas.

Varning eller avstängning framgår inte av kurs- eller examensbevis.

Datum
2016-11-30

2.11 Förebyggande åtgärder

För att förebygga fusk, är det angeläget att samtliga utbildningsdrivande enheter vid Försvvarshögskolan regelbundet informerar studenterna om vilka regler som gäller och att de förvissas sig om att studenterna har haft möjlighet att ta del av dessa. Särskilt viktigt är att på ett otvetydigt sätt ange de regler som gäller vid tentamen, exempelvis vilka hjälpmedel som får användas, eftersom detta kan variera från en examination till en annan.

3. Avskiljande från studier

Bestämmelserna om avskiljande finns i 4 kap. 6 -7 §§ högskolelagen och förordning om avskiljande av studenter från högskoleutbildning.

En student får avskiljas från utbildning inom universitet eller högskolan om studenten

1. lider av psykisk störning,
2. missbrukar alkohol eller narkotika eller
3. har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.

Som ytterligare förutsättning för ett avskiljande gäller att det, till följd av något av ovan nämnda förhållande, bedöms föreligga en påtaglig risk att studenten kan komma att skada annan person eller värdefull egendom under utbildningen.

Frågor om avskiljande prövas av en särskild myndighet, Högskolans avskiljandenämnd (HAN). Nämnden tar upp sådana frågor endast efter skriftlig anmälan från rektor vid berörd högskola eller den som rektor har utsett.

Ett beslut om avskiljande innebär alltid att studenten tills vidare inte får fortsätta den pågående utbildningen. Ett avskiljande innebär i regel också att studenten tills vidare inte får antas till eller fortsätta annan utbildning av samma slag. Ett beslut om avskiljande kan även medföra att studenten tills vidare inte får antas till eller fortsätta någon annan högskoleutbildning.

HAN:s beslut ska gälla omedelbart, om inte HAN bestämmer något annat. HAN:s beslut kan överklagas av berört lärosäte och av studenten till allmän förvaltningsdomstol.

Efter två år från det att ett beslut om avskiljande meddelades ska HAN, på skriftlig begäran av studenten, ompröva beslutet.

4. Deltagare på uppdragsutbildning

Enligt 5 kap 1 §, första stycket förordning för Försvvarshögskolan får Försvvarshögskolan anordna uppdragsutbildning enligt förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor (SFS 2002:760). Deltagare på uppdragsutbildning är normalt uppdragsgivarens personal och utbildningen genomförs med stöd av avtal mellan uppdragsgivaren och Försvvarshögskolan. Deltagare på uppdragsutbildning omfattas inte av högskoleförordningens regler för disciplinärenden och Försvvarshögskolan har ingen möjlighet att vidta disciplinära åtgärder när det gäller en deltagare på uppdragsutbildning.

Datum
2016-11-30

Försvarshögskolan kan dock komma överens med uppdragsgivaren om att Försvarshögskolan utreder ärendet där en deltagare på uppdragsutbildning misstänks för olämpligt agerande, t ex försök till vilseledande.

I de fall uppdragsgivaren uppdrar åt Försvarshögskolan att utreda ärendet, rekommenderas nedanstående handläggningsordning.

4.1 Handläggning

Grundad misstanke om sådant agerande som anges i 10 kap 1 § första stycket högskoleförordningen, d v s vilseledande vid studieprestation, störande av ordning eller verksamhet samt trakasserier av anställda och studenter vid Försvarshögskolan eller andra deltagare på uppdragsutbildning, ska skyndsamt anmälas till rektor.

I syfte att underlätta ärendens beredning, ska tentamensvakt, lärare eller annan som fattar misstanke om olämpligt agerande, noggrant nedteckna och dokumentera händelseförloppet. Om möjligt bör dokumentation och annat som stöder misstanken, t ex fuskklappar, tas om hand. Aktuell tentamen, påbörjad och/eller avslutad, bör också tas om hand. Omhändertagandet av otillåtna hjälpmedel o dyl förutsätter dock berörd deltagares samtycke. I annat fall riskerar man att göra sig skyldig till egenmäktigt förfarande enligt 8 kap 8 § brottsbalken.

Ärendet utreds och föredras av den som rektor förordnar, normalt högskolans jurist. Ärendet ska utredas noggrant.

Berörd deltagaren ska ges tillfälle att yttra sig över anmälan. Ibland kan kompletterande yttrande behöva inhämtas från berörda lärare, tentamensvakt eller andra som kan bidra med information av betydelse för utredningen.

När ärendet har utretts, ska rektor besluta om något av följande:

- Lämna ärendet utan vidare åtgärd eller
- överlämna ärendet till uppdragsgivaren.

Rektor utser den som meddelar berörd deltagare beslutet. I det fallet ärendet överlämnas till uppdragsgivaren, utser rektor även den som underrättar uppdragsgivaren om beslutet och omständigheterna kring det. Det är därefter uppdragsgivaren som ansvarar för vidarehantering av ärendet.

Handlingar i ärendet är allmänna handlingar och i regel offentliga handlingar som bevaras och lämnas ut vid begäran. Föredragande i ärendet ansvarar för att handlingarna diarieförs enligt gällande regler på området och att ärendet avslutas.

5. Att anmäl misstanke om disciplinförseelse

Anmälan om misstänkt disciplinförseelse ska göras enligt *Att anmäla misstanke om misstänkt disciplinförseelse* som utgör bilaga till dessa riktlinjer. Detta gäller även de fall då anmälan gäller en deltagare på uppdragsutbildning.